

ONGEDEELD HATERT

De Hatertse jeugd tijdens een recente zeskamp in de wijk....

Wijkactieplan 2008 - 2011

Nijmegen september 2007

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Analyse: sociale kwetsbaarheid Hatert en daaruitvolgende actiepunten	5
3. De grote met elkaar samenhangende actiepunten voor de komende jaren:	
3a - Jong Hatert: wie de jeugd heeft, heeft de toekomst.	9
3b - Hatert thuis: een goede thuishaven is een basis voor geluk.	13
3c - Hatert werkt: iedereen telt.	16
3d - Hatert ontmoet: plaatsen voor contact en ontmoeting.	19
3e - Integratie in Hatert centraal.	22
3f - Veilig Hatert	22
4. Globale begroting	24

Bijlage: handtekeningen van de partijen die dit plan steunen

1. Inleiding

Op 4 april 2007 - kort nadat minister Vogelaar bekend had gemaakt dat Hatert tot één van de 40 krachtwijken ging behoren - heeft de gemeente Nijmegen een grote wijkavond belegd voor betrokken partijen, groepen en organisaties in de wijk.

Uit die avond zijn veel suggesties en voorstellen voor verbetering van de wijk voortgekomen.

In de weken daarop zijn door bewoners en instellingen nog vele kaarten ingevuld met ideeën voor verbetering. Alles bij elkaar heeft dat honderden voorstellen opgeleverd.

In de loop van de maand mei heeft minister Vogelaar het gemeentebestuur het volgende gevraagd:

- *probeer een wijkactieplan voor Hatert te maken, met bewoners, organisaties en instellingen;*
- *probeer je in dat plan te concentreren op 3 of 4 grote thema's voor de wijkverbetering;*
- *stuur dat plan eind september naar me op met de handtekeningen er onder van alle partijen, organisaties en instellingen die bij willen dragen aan de verdere verbetering van Hatert;*
- *in oktober sluit ik dan een contract met u af waarin we opnemen hoeveel middelen, materieel en immaterieel, u waarvoor krijgt om Hatert verder te ontwikkelen.*

Dit is dat wijkactieplan voor Hatert. Het is gebouwd op de honderden tips en suggesties die we ontvingen, op onze kennis van de wijk ook. We hebben daarbij natuurlijk ook rekening gehouden met allerlei zaken die door de wijkvisie 2002 - 2017 "Hatert onder de pannen" in beweging zijn gezet zoals de bouw van een sporthal en de bouw van honderden woningen.

Op 28 juni hebben we met bewoners en vele betrokken organisaties over de hoofdthema's uit dit plan overleg gevoerd. Bevat het de goede hoofdzaken en kunnen we dit nu samen verder gaan uitwerken? Dat bleek het geval! Daarom hebben we begin juli het wijkactieplan in concept vrij gegeven als document voor verder overleg.

In juli en augustus hebben we met vele partijen overleg gevoerd.

Eind augustus voerden we afzonderlijk overleg met de buurtcomité's en vertegenwoordigers van het winkelcentrum. Daar spraken we onder meer af dat bewoners actief betrokken blijven bij het hele proces. Bewoners zijn immers de besten om de vinger aan de pols te houden als het om hun wijk gaat.

Ook moet vooral in de gaten gehouden worden dat het met de meeste bewoners van Hatert en hun kinderen goed gaat. Velen zijn bereid zich actief in te zetten voor hun wijk en doen dat ook. Dit moet vooral niet uit het oog verloren worden, ook al richt zo'n actieplan zich nu eenmaal vooral op de mensen en de zaken waarmee het wat minder gaat en waar verbetering mogelijk is.

De grote groep ouderen in de wijk benoemen we hier niet apart. Er is uiteraard wel degelijk grote aandacht voor veel van deze bewoners van het eerste uur in de wijk, o.a. via het realiseren van zorgvoorzieningen rond het wijkcentrum de komende jaren.

Ook bijdragen als van bv. de stichting Maat aan de servicewijkontwikkeling vinden we van groot belang of van School's Cool die kinderen uit Hatert helpt bij de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs. Samen met bewoners, de scholen en vele andere organisaties vormen dit soort initiatieven de positieve en stuwende kracht van de wijk.

Na de zomer, op donderdag 6 september, hebben we nog een grote avondbijeenkomst in het

gebouw van open wijksschool de Klumpert georganiseerd met alle betrokkenen bij de wijk om de hoofdthema's te bespreken en waar mogelijk al verder uit te werken.

Al deze informatie is waar mogelijk mee genomen in deze versie van het wijkactieplan. En wie zijn bijdrage mist houden we voor: *“de weg wordt al gaande gebaad!”*, al werkende kunnen zaken worden meegenomen en kunnen we inspringen op de actualiteit.

Op 18 september stelden we het definitieve wijkactieplan vast.

In de avond van 27 september hebben we na voortvarend overleg met de vele betrokkenen een tekensessie in het wijkcentrum Hatert georganiseerd waarbij vertegenwoordigers van allerlei organisaties, instellingen en verenigingen hun handtekening onder dit wijkactieplan Hatert hebben gezet.

Op 10 oktober zullen we met de gemeenteraad over dit plan overleg voeren. Ook in oktober is de ondertekening van een zogenaamd charter tussen het Rijk en onze stad voorzien. In dat charter zal worden vastgelegd wat de inzet van stad en rijk de komende jaren voor Hatert zal zijn en wat dat dient op te leveren.

Wij gaan er voor om met hulp van u allen en met de steun van vele betrokkenen waaronder het Rijk de opgaande lijn voor de inwoners en de ondernemers van Hatert door te zetten!

Het College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen

2. Analyse: sociale kwetsbaarheid Hatert en daaruitvolgende actiepunten

Hatert kende vroeger een dorpskarakter. Echter, in de naoorlogse periode zijn er veel woningen gebouwd, met een vaak monotoon karakter en een grote voorraad goedkope huurwoningen. De wijk is ruim opgezet, met behoorlijk wat groen en veel tuintjes en is mooi gelegen aan het Maas-Waalkanaal. Met ongeveer 9500 inwoners is het de grootste woonwijk van Nijmegen. De wijk kent een grote verscheidenheid aan etnische groepen, 18 % is niet-westers allochtoon tegen 12 % voor Nijmegen als geheel. Van de jongeren is 30 % van allochtone komaf.

Hatert is al langere tijd een van de wijken in Nijmegen met sociaal-maatschappelijke achterstand en bijbehorende problematiek. Ruim de helft van de huishoudens in Hatert heeft een laag inkomen; velen hebben een uitkering en een lage opleiding. Een groot deel van de leerlingen is momenteel gewichtsleerling.

De achterstandssituatie van de wijk blijkt steeds uit de wijkmonitoren die tweejaarlijks worden uitgevoerd. Statistieken, bevolkingsenquêtes en kwalitatief onderzoek in de vorm van gesprekken met werkers in de wijk vormen de input hiervoor. Op dit moment is de wijkmonitor 2007 in voorbereiding. Recent is voor het stadsdeel Nijmegen-Zuid waarin Hatert ligt het kwalitatieve onderzoek afgerond. Via een mailronde en een minisymposium kwam een groot aantal vertegenwoordigers vanuit het welzijnswerk, politie, corporaties, maatschappelijk werk etc. aan het woord.

De professionals zien een toename van zwakkere huishoudens die in Hatert komen wonen.

Veel mensen met verschillende problemen komen in Hatert terecht terwijl de meer kapitaalkrachtige huishoudens en mensen die zich ontwikkelen vertrekken naar andere wijken. Zij hebben bovendien hun zorg uitgesproken over diverse verschijnselen in de wijk. Het reeds geruime tijd bestaande beeld van de sociale problematiek werd daarmee bevestigd en aangevuld. Overigens kwamen natuurlijk ook positieve punten naar voren.

Hieronder vatten we dit beeld samen in een viertal thema's c.q. speerpunten. Per thema beschrijven we de situatie en benoemen we de actie waarmee we er in het kader van het wijkactieplan op willen reageren. In het volgende hoofdstuk werken we deze acties uit.

Problemen achter de voordeur

Situatie

In Hatert zijn er veel huishoudens die te maken hebben met problemen achter de voordeur. Hoewel er geen harde cijfers zijn is er volgens de meeste werkers in de wijk sprake van een toenemende tendens, m.n. in de Kastelenbuurt, maar ook in de Staatsliedenbuurt.

Financiële problemen vormen een belangrijke categorie. Veel gezinnen hebben er mee te maken. Schulden, armoede en daarmee verband houdende huisuitzettingen komen regelmatig voor. Een grote corporatie is met het maatschappelijk werk een project preventieve schuldhulpverlening gestart.

Dat veel gezinnen er financieel slecht voor staan heeft gevolgen voor bijvoorbeeld hun kinderen. De schoolbijdrage kan door ouders niet betaald worden, maar ook is er geen geld voor kinderen om lid te worden van een sportvereniging.

Een ander gegeven is dat in veel gezinnen de opvoeding van kinderen moeizaam verloopt. Ouders kunnen hun kinderen en de opvoeding van hun kinderen niet aan. Vaak is dit een kwestie van onmacht.

Naast bovenstaande problematiek worden huiselijk geweld, psychische problemen,

verwaarlozing van kinderen, drugsverslaving en kindermishandeling door de professionals genoemd als voorkomende problematiek achter de voordeur. In het consultatiebureau komen meer gevallen van kindermishandeling aan de orde. Een ander verschijnsel dat voorkomt is eerwraak.

Het wordt duidelijk dat er bij veel gezinnen niet sprake is van één probleem, maar van een combinatie van meerdere problemen (multiprobleemgezinnen). Al op de peuterspeelzaal hebben heel veel kinderen te maken met meerdere problemen thuis. In Hatert zijn er meerdere multiprobleemhuishoudens die in diverse netwerken besproken worden. En ook bij het meldpunt bijzondere zorg is er sprake van een stijging van het aantal meldingen vanuit Hatert.

Actie

Om de problemen aan te pakken en te voorkomen dat ze groter worden hebben we het actiepunt Hatert thuis geformuleerd: een doorzettingsmacht van diverse instellingen onder regie van één meldpunt om problemen achter de voordeur te helpen oplossen.

Jongerenproblematiek

Situatie

In Hatert heeft men veel te maken met jongerenproblematiek. Er wonen veel jongeren en een deel daarvan gedraagt zich asociaal en veroorzaakt overlast. Soms overigens is de gevoeligheid (van ouderen) te groot en bestempelt men iets al gauw als overlast. Desalniettemin heeft men in Hatert toch zeer regelmatig te maken met daadwerkelijke (soms ernstige) overtredingen, zoals vernieling, baldadigheid, schelden en andere vormen van onaangepast en stoer gedrag. Ook intimidatie en bedreiging door jongeren komt regelmatig voor. Zowel allochtone als autochtone jongeren veroorzaken de overlast. Er zijn enkele aparte groepen te onderkennen, waaronder ook een paar met een criminele inslag. Voorts is ook het aantal aanmeldingen uit Hatert bij bureau Jeugdzorg gestegen.

Bij dit alles moet overigens worden vastgesteld dat het grootste deel van de jongeren zich niet bezondigt aan overlast en zijn er ook positieve geluiden mbt. de aanpak van de overlast. Zo is vanuit beleid de afgelopen jaren al veel meer aandacht gekomen voor de jongerenproblematiek en zijn er speciale plannen voor aanpak van jeugd en jongeren opgesteld die de situatie moeten gaan verbeteren. Er zijn dus al goede initiatieven, maar het aantal initiatieven en voorzieningen voor de jeugd in de wijk is nog onvoldoende.

Ook de jongste jeugd categorieën vormen een aandachtsgroep. Steeds jongere kinderen (soms rond 9 jaar) zorgen voor problemen. Behalve overlast kan het daarbij ook gaan om bedreiging en intimidatie. Ouders willen daar wel iets aan doen, maar hun onmacht is te groot om iets te bereiken. Op de open wijk school Hatert, verbonden met het ouder kindcentrum, is al een divers palet aan activiteiten voor ouders en jongere kinderen aanwezig. De Open Wijkschool probeert ouders bij de opvoeding te begeleiden en bij de aanpak één consequente lijn te trekken, maar het blijft moeilijk, omdat de problematiek binnen het huishouden vaak op meerdere fronten groot is. In het OKC komen veel moeders die met elkaar in gesprek gaan over de opvoeding van hun kinderen.

Actie

Om in samenhang met bovengenoemd thema de ontwikkelingskansen voor de kinderen en de jeugd in Hatert verder te verbeteren formuleren wij als tweede actiepunt: Jong Hatert, met een centrum voor jeugd en gezin.

Werkloosheid

Situatie

Hatert telt relatief veel werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden. In vergelijking met de stad als geheel wonen er in Hatert bijna 2 x zoveel werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden. De bovengemiddelde werkloosheid onder allochtonen rechtvaardigt de conclusie dat er in Hatert in sociaal-economisch opzicht sprake is van etnische segregatie. Deels gekoppeld aan de werkloosheid telt Hatert veel mensen die moeten rondkomen van een laag inkomen. Werkloosheid en armoede leiden op hun beurt weer vaker tot minder participatie en soms tot sociaal isolement.

Werken is goed voor de mens. Werk brengt (economische zelfstandigheid!

Jongeren hebben recht op een baan? Iedereen die kan en wil werken heeft recht op een baan! Voor kinderen geven werkende ouders het goede voorbeeld; werk vermindert doorgaans armoede en in gezinnen waar geen werkloosheid heerst zijn doorgaans minder problemen. In Hatert zijn de werkloosheids- en uitkeringspercentages bovengemiddeld, evenals het aandeel lage inkomens. Het hebben van werk is een katalysator om (opnieuw) te participeren in de maatschappij en aan de oplossing van problemen te gaan werken. Dat geldt zowel voor jongeren als voor de leeftijdsgroepen daarboven. Men geeft daarbij aan dat vooral de groepen Marokkanen, Turken en Antillianen extra zorg met zich meebrengen door onder andere onderwijsachterstand en arbeidsproblematiek.

Het niet hebben van werk betekent veelal niet participeren en heeft een sterke samenhang met de (sociale) problematiek zoals die in de andere drie thema's naar voren komt. Ook in het kwalitatieve wijkonderzoek komt dit naar voren.

Actie

Het thema zelf en de samenhang met andere thema's bepaalt de keus voor ons derde actiepunt: Hatert werkt! Middels een onorthodox actiecentrum voor werk willen we de relatief hoge werkloosheid en de etnische segregatie in de wijk te lijf gaan. Via het bevorderen van arbeidsparticipatie, via schuldhelpverlening en het terugdringen van het niet-gebruik van financiële voorzieningen willen we de armoede tegengaan.

Sociale cohesie

Situatie

In Hatert zijn drie goed georganiseerde bewonersorganisaties werkzaam. Dankzij hen zijn al veel projecten gerealiseerd. Dit is goed voor de sociale cohesie. Frustrerend is soms dat zich in de wijk steeds nieuwe problemen (m.n. achter de voordeur) voordoen, dat mensen mede daardoor niet op elkaar kunnen steunen en dat de sociale samenhang daardoor weer terugloopt.

Daarbij komt dat Hatert bij uitstek een multiculturele wijk is, waarbij de integratie tussen de bevolkingsgroepen nog lang niet optimaal is. In Hatert heerst in een aantal opzichten een wijk-zij cultuur. Autochtone en allochtone bewoners staan eerder tegenover elkaar dan dat ze met elkaar leven. De verschillende normen en waarden van allochtone en autochtone bewoners zorgen nog al eens voor problemen. Het niet spreken van de Nederlandse taal (terwijl men al heel lang hier woont) versterkt dit nog. Het ontbreken van contact geldt het sterkst voor volwassenen. Vooral oudere autochtone bewoners vinden het moeilijk om met allochtone buurtgenoten in contact te komen. Tussen allochtone en autochtone jongeren is er meer contact. Een moeilijk te bereiken groep zijn de allochtone vrouwen.

De snelle “verkleuring” van Hatert vraagt volgens de professionals om een goed integratiebeleid, om te voorkomen dat allochtonen en autochtonen tegenover elkaar komen te staan.

In het algemeen is voorts ook de groep ouderen van belang. In Hatert wonen veel ouderen. Het nieuwe woonzorgcomplex bij het winkelcentrum wordt als erg positief ervaren omdat de ouderen in de wijk kunnen blijven wonen, dichtbij leeftijdsgenoten. Ook in Hatert bestaat het risico van vereenzaming.

In Hatert is regelmatig en in toenemende sprake van overlast van buurtbewoners. De aanwezigheid van verschillende sociale culturen met verschillende omgangsvormen, normen en waarden en de anonimiteit in Hatert brengt met zich mee dat men elkaar niet op bepaalde dingen durft aan te spreken.

Het bevorderen van de sociale cohesie en van de integratie van de verschillende bevolkingsgroepen werkt alleen als de verschillende groepen elkaar beter kunnen leren kennen en elkaar ontmoeten, op straat, in de winkel, op de sportclub, op school, het werk en in het wijkcentrum.

Actie

Daarom formuleren we als vierde actiepunten: Hatert ontmoet. Er zijn al diverse activiteiten in het wijkcentrum voor jongeren, er zijn zoals al eerder gezegd diverse bewonersplatforms actief en ook veel verenigingen. Het huidige wijkcentrum is echter veel te klein; een grand café, ook voor de sporters na het gebruik van de prachtige sportzaal zou mooi zijn en veel meer ruimte voor activiteiten voor de jeugd. En ruimten voor een centrum voor jeugd en gezin om de moeilijke taak van het opvoeden te ondersteunen.

Wonen.

Het wonen in Hatert krijgt de komende jaren een forse impuls vanuit de woningbouwcorporaties: er worden ca. 800 nieuwe woningen bijgebouwd! Op dit terrein formuleren we daarom hier nu geen actiepunten. Wel zullen we iets gaan doen aan de lelijke flat aan de Couwenbergstraat en tegen de aankoop van panden door huisjesmelkers. Ook willen we de voor de wijk zo kenmerkende rozenperken hier en daar in ere herstellen.

In “Hatert onder de Pannen”, het wijktoekomstplan 2002 - 2007 voor de wijk zijn een aantal hoofddoelstellingen geformuleerd zoals het creëren van aantrekkelijke woonmilieus, mogelijkheden bieden voor een wooncarrière binnen de wijk en het realiseren van een woonzorgvoorziening en zorgsteunpunten. Het verwachte resultaat van deze ingrepen is dat er in de wijk een grotere woningdifferentiatie naar prijsklasse en financieringscategorie ontstaat. Een wooncarrière binnen de wijk wordt beter mogelijk. In de wijk wordt zorg en welzijn geleverd vanuit een centrale plaats waar (oudere) bewoners op een bereikbare afstand van wonen in woningen die speciaal daarvoor ingericht zijn. Ook krijgen door de verkoop van huurwoningen starters en jonge gezinnen de mogelijkheid om hun wooncarrière in Hatert te starten. Ook willen we het belang van groen in de wijk onderstrepen.

Milieukwaliteit heeft invloed op de volksgezondheid. In Hatert gaat het vooral over de lucht en geluid. De afdeling milieu brengt de actuele situatie nog verder in beeld.

Voor zover het geval mocht zijn brengen we overschrijdingen terug tot de wettelijke norm. Naar de gezondheid in Hatert is nader onderzoek nodig om een goede nulmeting te verkrijgen. Samen met de universiteit, zorginstellingen, huisartsen en de GGD wordt een (verbeter)plan gezondheid op maat opgesteld.

We denken dat met bovengenoemde acties Hatert ook veiliger wordt (zie par. 3f).

3a. Jong Hatert: wie de jeugd heeft, heeft de toekomst.

Een korte schets van het probleem:

Opvoedingsondersteuning voor ouders is onvoldoende beschikbaar, niet dekkend en versnipperd. Ouders kunnen met hun opvoedvragen niet terecht op een herkenbare plek. In Hatert is sprake van een sociaal-economische segregatie die zichtbaar is op het schoolplein. Een groot aantal kinderen gaat buiten Hatert naar school. Jeugdigen met problemen kunnen in Hatert onvoldoende snel en goed toegeleid worden naar zorg en hulpverlening. De Jeugdzorg staat te ver af en moet dichterbij georganiseerd worden. Er zijn o.a. wachtlijsten. Er moet meer aanbod aan (lichte) hulp zijn en vooral integrale hulp. Er is te weinig afstemming tussen hulpverleners die in gezinnen hulpverleners. Er zijn te weinig relaties tussen hulp voor het kind en hulp voor de ouders. Er is te weinig te doen voor kinderen en jeugdigen in de wijk. De schooluitval onder jongeren is relatief hoog. Jongeren die problemen veroorzaken kunnen beter aangepakt worden. Ze worden nu te snel losgelaten. Leerprestaties van de Turkse en Marokkaanse kinderen blijven sterk achter. Zowel allochtone als ook in enkele gevallen autochtone ouders hebben problemen met de Nederlandse taal. Ook bewegen en sporten de Hatertse kinderen te weinig met als gevolg: overgewicht!

Doelgroep:

Kinderen en jongeren van 0-23 jaar en hun ouders, verzorgers.

Prestaties die we samen willen gaan leveren:

1. Voor alle Hatertse jeugdigen van 0-23 jaar die dat nodig hebben is er extra hulp en ondersteuning bij hun opvoeding, hun ontspanning en hun schoolloopbaan. Goede signalering en toeleiding naar de juiste hulp en ondersteuning is geregeld.
2. Alle Hatertse kinderen van 0-4 jaar zijn 'in beeld' omdat ze het consultatiebureau bezoeken.
3. Alle ouders in Hatert van jeugdigen in de leeftijd 0-18 jaar kunnen met hun opvoedingsvragen terecht in de wijk en er is voor hen voldoende opvoedingsondersteuning en lichte hulp beschikbaar.
4. Alle Hatertse kinderen, van 2-4 jaar gaan naar een vorm van kinderopvang en krijgen een aanbod voor taal- en ontwikkelingsstimulering indien nodig.
5. Alle Hatertse kinderen van 4-12 jaar gaan op termijn in Hatert naar school. We versterken de openwijk scholen. We besteden aandacht aan cultuur, sport en bewegen.
6. Voor alle Hatertse kinderen van 4-23 jaar is er buiten schooltijd in Hatert iets te doen.
7. Jeugdigen worden intensief aan de hand genomen en begeleid om ze van de straat te krijgen: richting thuis, school, activiteiten of werk.
8. Taalachterstand bij ouders moet - waar nodig - worden bestreden.

Wat gaan we daarvoor doen:

ad. 1. We gaan een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) oprichten. We zorgen voor laagdrempelige informatie en advisering voor ouders en jeugdigen door deskundig personeel, die kennis heeft van de verschillende culturele en soc-economische achtergronden. We gaan signalering en toeleiding naar hulp versterken door professionals op de school en in de wijk samen te laten werken in zorgadviesteams, afgestemd op het CJG. We zorgen dat er voldoende hulp is en dat deze voldoende dichtbij, herkenbaar en afgestemd is. Daarnaast gaan we coördinatie van zorg verbeteren. We zetten professionals in die de ouders aanspreken en opzoeken, naar gezinnen toegaan en durven door te pakken. Het is noodzakelijk doorzettingsmacht goed te organiseren (i.s.m. Hatert Thuis).

Bij de vormgeving van het Nijmeegse Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) hanteren we de volgende uitgangspunten:

- het CJG werkt voor jeugdigen van -9 maanden tot 23 jaar en hun ouders / verzorgers,
- we denken voor de inrichting van het centrum vanuit het verder invullen en optimaliseren van de 5 jeugdfuncties van de WMO,
- de aansluiting van zorg op de vindplaatsen (school en kindercentra) is het uitgangspunt. Het CJG functioneert aanvullend op de zorgadviesteams,
- nauwe samenwerking met o.a. jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk, (jeugd)welzijnswerk en onderwijs in de openwijkscholen De Klumpert en De Vossenburcht.
- de samenwerkende instellingen ontwikkelen een gezamenlijke werksoort: een actiegerichte onorthodoxe gezinsbenadering en -aanpak. Samenwerking met het spoor "Hatert thuis".

De gemeente stelt hiervoor een Kader Uitgangspunten Centrum voor Jeugd en Gezin op.

ad 2. We breiden de uren consultatiebureau voor extra huisbezoeken bij gezinnen die niet bij het consultatiebureau komen uit en voeren het 2,5 jarig consult in.

ad 3. We breiden het aanbod opvoedingsondersteuning en lichte hulp (o.a. aan allochtonen) uit. We richten een laagdrempelige, bemoeizorgachtige advies- en consultatiefunctie in bij het Centrum voor Jeugd en Gezin. Ouders worden stevig betrokken hierbij.

ad 4. We breiden de voor- en vroegschoolse educatie uit. Daarnaast verbeteren we de toeleiding naar opvang en peuterspeelzaalwerk via een consultatie- en adviesfunctie in de wijk (in het CJG). Vooral peuters met (dreigende) taalachterstand gaan we actief toeleiden naar de peuterspeelzaal. Denk hierbij ook aan inburgeraars die tijdens de inburgeringscursus hun kinderen naar de opvang moeten brengen. Door het uitbreiden van het VVE-aanbod krijgen deze kinderen een gericht taal- en ontwikkelingsstimuleringsaanbod. In het VVE-aanbod is expliciet aandacht voor ouderbetrokkenheid. Het mes snijdt hierbij dus aan twee kanten: kinderen van inburgeraars komen in aanmerking voor voor-en vroegschoolse educatie en het duale traject opvoedingsondersteuning krijgt hiermee zijn praktische invulling. Daarnaast breiden we Home-Start uit naar ouders met kinderen in de leeftijdsgroep 5 en 6 jarigen.

ad 5. We streven naar de doorontwikkeling van de open wijk school in Hatert. De samenwerking tussen de bestaande scholen zal worden versterkt. Hiermee willen we segregatie onder Hatertse schoolgaande kinderen en hun ouders tegengaan. Het aanbod op de openwijkschool breiden we uit, zowel binnen- als buitenschools, met name op het terrein van cultuur-educatie en sport. We zien mogelijkheden door het inzetten van combinatiefuncties (duale leerkrachten) voor sport.

ad 6. We breiden het naschoolse aanbod voor 12+ jongeren uit, zowel voor de jongens als de meiden: meer activiteiten en betere huisvesting voor jeugdsoos Chill Out, hangplekken, veel sport (trap- en speelveldjes, BOS-projecten, sport- en speluitleen) en cultuur (aanbod van de stichting PAN promotie amateurmuziek, de Lindenberg, de bibliotheek en WHAA).

ad 7. We breiden groepsaanpak via ambulante jongerenwerk uit. De aanpak op straat is naast groepsgericht ook individueel gericht. We bundelen de signalen van partners als politie, jongerenwerk en wijkmanagement over jongeren op straat en sporen op basis hiervan deze jongeren ook op. Hierbij gaan we uit van een individuele aanpak. Er wordt door

straathoekwerkers actief contact gelegd met jongeren om vertrouwen op te bouwen, in beeld te krijgen waar behoefte aan is en de activiteiten daar op aan te passen. Omdat deze groep jongeren niet snel zelf het initiatief zal nemen of een (hulp)vraag zal stellen wordt vanuit deze basis intensief gewerkt aan het stimuleren en activeren van de jongeren om bijvoorbeeld contact met hulpverlening tot stand te brengen. Ook hier past een onorthodoxe maatwerkaanpak: jongeren worden intensief aan de hand genomen en begeleid om ze van de straat te krijgen: richting thuis, school, activiteiten, werk. Drang en dwang kan een methode zijn. Er wordt nauw samengewerkt met “Hatert werkt” en “Hatert thuis” en het al bestaande RMC-trajectbureau. Concrete voorbeelden zijn:

- het aanstellen van buddy's voor elk kind met een verhoogd risico (met bijzondere aandacht voor allochtone jongeren), voor ten minste de eerste 2 jaar op de middelbare school (o.a. via “School 's cool”) alsook in de hogere leerjaren van het voortgezet onderwijs;
- werkervaringsplaatsen voor jongeren in Hatert creëren in samenwerking met ROC (leerwerktrajecten).

ad 8. Professionals, die met de ouders en jongeren werken, melden geconstateerde taalachterstanden bij het Bureau inburgering. Inwoners uit Hatert komen bij voorrang in aanmerking voor een inburgeringstraject, als er daadwerkelijk een inburgeringsbehoefte of plicht bestaat.

Er is ook aandacht voor taalachterstanden bij autochtone ouders.

Wat vragen we aan het Rijk?

Sluitende aanpak 0-4 jarigen

Wij hebben behoefte aan het uitwisselen van ervaringen vanuit de pilots G4. We hebben Rijksmiddelen (GSB) geïnvesteerd in VVE en peuterspeelzaalwerk. Het huidige niveau van deze functies willen we minimaal kunnen handhaven en zijn derhalve afhankelijk van Rijksmiddelen.

Voortijdig schoolverlaten

Nijmegen heeft een convenant afgesloten met het Rijk over het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters. Ook na beëindigen van de convenantperiode willen we doorgaan met de gestelde doelen. Rijksmiddelen zijn hierbij essentieel. Daarnaast willen we aandacht vragen over gemeentelijke regie als het gaat om zorg- en uitvalbeleid in het onderwijs. Hiervoor moet de gemeente voldoende gemandateerd zijn, waarbij duidelijke regelgeving en bevoegdheden essentieel zijn. WMO van VWS en Uitvalbeleid van OCW zijn niet altijd eenduidig als het gaat om het neerleggen van bevoegdheden bij enerzijds de gemeenten en anderzijds de schoolbesturen.

Brede scholen

We hebben een aanvraag Combinatiefuncties en dagarrangementen toegekend gekregen in Nijmegen. Graag continueren we dit. Daarnaast is er behoefte aan het inzetten van extra disciplines, zoals duale leerkrachten sport.

Het Rijk kan de scholen subsidiëren eigen mensen vrij te maken t.b.v. de brede school, bijv. verlengde schooldag, samenwerken met instellingen. We willen het schoolbestuur van de beide basisscholen in Hatert stimuleren om hier gebruik van te maken.

Segregatie

We willen een *schoolkeuzeconsulent* in Hatert aanstellen met als taak het bevorderen van integratie in de wijk als het gaat om schoolkeuze. Denk aan:

- Het informeren van huidige en toekomstige ouders over aantrekkelijk onderwijs in de eigen wijk: denk aan voorlichtingsbijeenkomsten, ontwikkelen van pr-materiaal, het initiëren en ondersteunen van ouderinitiatieven, e.d.
- Het faciliteren van de scholen in het proces van imagoverbetering en het aantrekkelijker maken van de scho(o)l(en) voor een bredere doelgroep (allochtoon en autochtoon en hoog- en laag-opgeleid) --> succes ervaringen in de publiciteit brengen.

Maatschappelijke stages

Dit is de primaire verantwoordelijkheid van de scholen en bedrijven en instellingen. Wij stimuleren dit wel door onze eigen instellingen hierop aan te spreken en de vrijwilligerscentrale te subsidiëren voor bemiddeling van leerlingen.

Jeugdbeleid

Voor de inrichting van het Centrum voor Jeugd en Gezin zijn expertise, ondersteuning, landelijke regelgeving en middelen nodig. Het Rijk zal moeten stimuleren dat bepaalde functies landelijk uniform zijn. Te denken valt aan de verwijsindex risicojongeren en het Elektronisch Kinddossier. Voor het grootste gedeelte volstaat echter maatwerk, bijvoorbeeld hoe het CJG vorm te geven. Het Rijk kan meedenken.

Het Rijk zal aandacht moeten besteden aan het tegengaan van de versnipperde financieringsstromen binnen het jeugdbeleid. Zowel gemeente, provincie, Rijk (justitie) en Zorgkantoren (awbz) financieren een deel. Dit bemoeilijkt afstemming, waardoor coördinatie van zorg lastiger te regelen is.

Er ligt een behoefte aan het inzetten van gezinscoaches bij multiprobleemgezinnen. Extra middelen vrijmaken voor gezinscoaching is een concrete vraag van de gemeente Nijmegen. Verbeteren coördinatie van zorg. Hiervoor is verruiming van de regelgeving rond privacy essentieel.

Het Rijk kan de voorwaarden scheppen voor integrale indicatiestelling, o.a. via de lokale aansturing indicatiestelling Bureau Jeugdzorg.

Verlof: Ouders vragen regelmatig vrij buiten de reguliere schoolvakanties. Directeuren van scholen hebben in de wet de bevoegdheid de eerste 10 dagen verlof al dan niet goed te keuren. Gaat het om meer dan 10 dagen, dan komt de leerplichtambtenaar in beeld. Directeuren hebben nogal eens te maken met bedreigingen en verwensingen bij het afwijzen van een verzoek tot verlof. De wens van de scholen is: De wet veranderen en alle vrij aanvragen bij de leerplichtambtenaar neerleggen omdat deze andere bevoegdheden heeft en een andere positie ten opzichte van ouders en leerlingen inneemt dan de directeur van de school. Is dat mogelijk?

Bedreigingen: De school ervaart steeds vaker ouders die leerkrachten en kinderen bedreigen wanneer zij het ergens niet mee eens zijn. Kunnen er wettelijke sancties komen tegen dit gedrag?

Zorg: In gevallen waar ouders weigeren mee te werken aan het inzetten van specialistische zorg voor hun kind, biedt de wet geen enkele mogelijkheid om kinderen toch die specialistische zorg te bieden die ze nodig hebben. Kan daar wat aan gedaan worden?

3b. Hatert thuis: een goede thuishaven is een basis voor geluk.

Een korte schets van het probleem:

Werkers in de wijk spreken in toenemende mate hun zorg uit over een te sterke instroom van relatief kwetsbare groepen in de wijk. Dit is voor een belangrijk deel het gevolg van de eenzijdig samengestelde woningvoorraad. De hulpinfrastructuur van Hatert heeft onvoldoende antwoord op de sterk gestegen vraag. We zien dat de huidige hulpverleningsproducten en –structuren te weinig vat krijgen op de problematiek. Bestaande teams werken veelal doelgroep- of thema-gericht waardoor de zorg zich veelal richt op één lid van het gezin. Dit is echter niet genoeg als beseft wordt dat voor een duurzame oplossing het hele ‘systeem’ waarbinnen de problematiek zich afspeelt moet worden aangepakt. Ook is de relatie van de bestaande netwerken met politie en woningcorporatie nog voor verbetering vatbaar. Er wordt nu nog te weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheden om zorg in samenhang met repressie-instrumenten in te zetten. Ook is er geen overzicht van alle adressen in de wijk waar hulpverlening, zorg, politie, justitie of corporatie mee bezig is.

De inventarisatie van de huidige aanpak laat het volgende zien:

- Zowel de signalering als de aanpak van (multi)-probleemhuishoudens is gefragmenteerd;
- Er is geen resultaatgerichte aanpak op huishoudensniveau, geen uitgewerkt plan;
- Er is op tal van terreinen veel afstemming, maar weinig/geen gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een huishouden;
- Er sprake is van een niet-directieve aanpak;
- Er is weinig afstemming tussen zorg en zuur;
- Vaak zijn er veel zorg- en dienstverleners in één huishouden;
- Veel ontwikkelende probleemgevallen zouden in een vroegtijdig stadium opgemerkt en geholpen moeten worden, om te voorkomen dat de problematiek extremer en complexer wordt.

Daarbij is een belangrijke les dat alleen afstemmen onvoldoende is en dat de huidige vormen van casemanagement onvoldoende zijn voor de zwaardere (multi)-probleemhuishoudens.

Doelgroep:

De vele huishoudens, autochtoon en allochtoon, met meervoudige problemen, op het gebied van wonen, werk, inkomen, opvoeden, verslaving, huiselijk geweld, criminaliteit, dagbesteding en onderwijs. Het gaat dan met name om eenoudergezinnen met lage inkomens, laag opgeleide allochtonen en gezinnen met opvoedingsproblematiek. Het betreft dus gezinnen, maar ook bijv. individuele verslaafden. Op basis van een eerste analyse door de corporaties en de politie betreft het voor de wijk Hatert zo'n 190 huishoudens. Dat betekent een meer dan gemiddelde sociale problematiek.

Signalen uit de wijk:

Werkers in de wijk herkennen de problematiek en scharen zich achter het uitgangspunt dat er ‘iets’ moet gebeuren. Uit gesprekken met betrokken organisaties en de wijkmanager komt naar voren dat de aanpak zich niet alleen moet richten op de ernstigste problematiek, maar ook op de brede doelgroep van huishoudens in Hatert met enkelvoudige problemen. Zij hebben verder behoefte aan één centraal punt waar alle signalen van (multi)-probleemhuishoudens per adres verzameld worden. Een dergelijke centrale verzamelplaats heeft als voordeel dat je preventief kunt handelen, zodat je een (multi)-probleemsituatie van tevoren aan kunt zien komen. Ook kun je zo handelen vanuit overzicht, zodat nog beter op basis van urgentie gehandeld kan worden. Een behandelplan dat vervolgens wordt opgesteld

zou volgens de meeste sleutelfiguren door één centrale uitvoerder moeten worden uitgevoerd. Ook zou er meer gewerkt moeten gaan worden met de combinatie van zorg en zuur en zou er in specifieke situaties een gezinscoach ingezet moeten kunnen worden.

De aanpak:

Onze werkwijze wordt gekenmerkt door: een integrale en resultaatgerichte aanpak, direct en directief, met een combinatie van zoet, zorg en zuur (stok achter de deur). Een aanpak waarbij de sturing in het gezin én tussen de hulpverleners, goed geregeld is en die uitgaat van actie. We blijven niet wachten tot het uit de hand loopt, maar we willen in Hatert bereiken dat problemen écht worden aangepakt. Dit doen we door er samen op af te gaan en de bewoners te laten merken dat het ons (gemeente en betrokken organisaties) menens is. Burgers moeten niet buiten de samenleving staan maar er weer aan meedoen.

Als we dit goed willen regelen, betekent dat: signalen verzamelen via de bestaande netwerken, een gezamenlijk plan opstellen waarvan de uitvoering door één casusregisseur wordt geregisseerd. Dit kan iemand zijn die werkzaam is in de wijk zelf, het kan ook zijn dat de problematiek zo omvangrijk is dat moet worden opgeschaald naar een stedelijk opererend team dat gespecialiseerd is in de aanpak van (multi)-probleemhuishoudens (het meldpunt bijzondere zorg van de GGD). Een belangrijk onderdeel van het behandelplan is de inzet van een gezinscoach die achter de voordeur bij het huishouden binnenkomt.

Prestaties die wij samen willen leveren:

De uitvoering van het plan blijft een ontwikkeltraject waar de gemeente als regisseur samen met de betrokken organisaties al wel een aantal stappen in heeft gezet. We gaan de volgende prestaties leveren:

1. Er komt **één laagdrempelig wijkteam** (multi)-probleemhuishoudens onder regie van de gemeente. Dit team brengt alle **signalen** van ernstige problematiek in beeld in afstemming met de bestaande overlegstructuren;
2. Voor alle (multi)-probleemhuishoudens wordt binnen vier jaar een **behandelplan** ontwikkeld ('óf door het wijkteam, óf door het meldpunt bijzondere zorg), we gaan ervan uit dat er per jaar 25 casussen naar het meldpunt worden doorverwezen; daarnaast komt er een plan van aanpak voor 100 huishoudens waar sprake is van een lichtere problematiek.
3. Deze plannen worden uitgevoerd onder regie van één **casusregisseur**;
4. We ontwikkelen een gereedschapskist die kan worden ingezet als onderdeel van het plan, dit kan zijn: **de gezinscoach**;
5. We geven invulling aan het begrip **outreaching werken**.

Hoe vullen we dat in:

- Het wijkteam (multi)-probleemhuishoudens wordt op initiatief van de gemeente opgericht. Zij borduurt hierbij verder op het 'zorgpandenoverleg' (politie en corporatie) dat al werkzaam is in de wijk. In het wijkteam zijn de belangrijkste partners vertegenwoordigd op de gebieden: wonen, arbeid & financiën, veiligheid, onderwijs en zorg. Mogelijk kan het meldpunt bijzondere zorg hier een adviserende rol in krijgen. Het wijkteam is verantwoordelijk voor:
  - o het verzamelen van de signalen op adresniveau (overzicht van hele wijk);
  - o de eerste diagnose;

- het terugverwijzen naar de bestaande hulpverlening, danwel het zelf opstellen van een behandelplan, of het opschalen van de casus naar het meldpunt bijzondere zorg;
- het monitoren en afronden van de casus.
- Wanneer een huishouden onder het regiem van het wijkteam valt, vervalt de inzet en coördinatie vanuit de signalerende netwerken. Het wijkteam is sturend en formuleert de opdracht naar de zorg en de overige aanbieders/partners.
- Om een overzicht van de (multi)-probleemhuishoudens op te stellen waarbij de privacy van cliënten is gewaarborgd moet een convenant worden ontwikkeld.
- Een behandelplan geeft een helder handvat voor rol- en taakverdeling, timing van de hulpverlening en resultaten. Daarnaast maakt een dergelijke werkwijze het beter mogelijk om de hulpverlening te monitoren (dat wil zeggen: nagaan of er volgens afspraak geleverd is en of de inzet het gewenste resultaat heeft gehad).
- Het wijkteam kan verschillende instrumenten inzetten. Die kunnen bestaan uit reguliere interventies of regulier hulpverleningsaanbod, maar ook van nieuw te ontwikkelen methodieken als ‘gezinscoach’ en gezinsgerichte ‘leun en steun’. Bewoners uit de wijk geven aan dat hierbij ook gekeken moet worden naar de kracht en het potentieel aan werknemers in de wijk zelf. Na afloop van het project is hiervoor een praktische gereedschapskist ontwikkeld.
- Ten aanzien van (multi)-probleemhuishoudens is er gepleit voor een omslag in de cultuur van de hulpverlening. Voordat gewerkt kan worden vanuit de eigen gemotiveerdheid van het huishouden lijkt in veel gevallen in eerste instantie een meer directieve hulpverlening noodzakelijk (dus van de vraag: ‘wat gaan we doen’ naar de stelling ‘dit gaan we doen’). Er moet nog worden uitgewerkt hoe we het outreachend werken invulling kunnen geven. In ieder geval is duidelijk dat de wijze van werken uit met gaan van het principe ‘voor wat hoort wat’.

Wat hebben we hiervoor van het Rijk nodig?

Betrokken organisaties geven het volgende aan:

- In (multi)-probleemhuishoudens is vaak sprake van ernstige schuldenproblematiek. Het opstellen van een schuldregeling volgens de verplichte normen van de NVVK (Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet) wordt vaak bemoeilijkt door de preferentie van schulden (boetes, bekeuringen) die mensen bij de overheid hebben. Het is om deze reden vaak ondoenlijk om mensen met schulden echt verder te helpen.
- In een aantal situaties is sprake van huiselijk geweld. Bij het vermoeden van eerwraak (maar waarbij echter nog geen sprake is van geweld) kan de politie nu niet ingrijpen. Het zou goed zijn als de wet er in zou voorzien dat er toch handvatten zijn om in een dergelijke situatie in te kunnen grijpen.
- Er is in een aantal situaties behoefte aan meer mogelijkheden om overlastgevers uit hun woning te zetten. Nu moet er een jarenlang dossier opgebouwd worden.

Er zal worden ingezet op werken vanuit de wijk: dat betekent dat er ruimte in Hatert gezocht wordt van waaruit door gezinscoaches huisbezoeken worden gebracht en waar bewoners makkelijk binnen kunnen lopen en waar ze ontvangen kunnen worden. De werkwijze met deze huishoudens stemmen we af op specifieke culturele achtergronden. Geconstateerde taalachterstanden worden gemeld bij het Bureau inburgering. Er wordt nauw samengewerkt met “Jong Hatert” en “Hatert Werkt”.

3c. Hatert werkt: iedereen telt!

Een korte schets van het probleem

Hatert telt relatief veel werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden. In vergelijking met de stad als geheel wonen er in Hatert bijna 2 x zoveel werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden. Hatert telt ook veel mensen die moeten rondkomen van een laag inkomen. Werkloosheid en armoede leiden op hun beurt weer vaker tot minder participatie en soms tot sociaal isolement.

Doel:

De centrale uitdaging bij *Hatert werkt: iedereen telt* is: het *zichtbaar terugdringen van de sociale problematiek* op de volgende drie punten:

1. het terugdringen van de werkloosheid en etnische segregatie in Hatert in de richting van het stedelijk gemiddelde. Hatert moet op het vlak van werkloosheid onder autochtonen en allochtonen een doorsnee (pracht)wijk worden.
2. het bevorderen van arbeidsparticipatie door o.a. meer dan evenredige reïntegratie- en activering van uitkeringsgerechtigden en andere inwoners van Hatert;
3. het verminderen van de armoede door *meer* inkomen uit werk voor *meer* mensen, het terugdringen van het niet-gebruikt van inkomensondersteunende maatregelen en voorzieningen in het kader van de wmo en introductie van nieuwe vormen van multi-culturele schuldhulpverlening;

Doelgroepen:

1. De primaire doelgroepen bij het terugdringen van de werkloosheid zijn de verschillende groepen uitkeringsgerechtigden met een (gedeeltelijke) arbeidsplicht (wwb, ww, wao enz). De secundaire doelgroepen zijn hier niet-uitkeringsgerechtigden en werkenden.
2. De primaire doelgroepen bij het bevorderen van participatie zijn: uitkeringsgerechtigden met en zonder arbeidsplicht en niet-uitkeringsgerechtigden.
3. De doelgroep bij armoedebestrijding zijn alle inwoners van Hatert (dus ook niet-uitkeringsgerechtigden) die moeten rondkomen van een laag inkomen. Extra aandacht krijgen gezinnen met kinderen en (arme) ouderen.

Naast de hier genoemde groepen kent, *Hatert werkt, iedereen telt* diverse subgroepen. Ouderen zijn b.v. een specifieke doelgroep bij het deelprogramma “stimuleren langer doorwerken van ouderen”. Verschillende subgroepen zoals b.v. autochtone en allochtone vrouwen jongeren en één-ouder-gezinnen zullen baat hebben bij een gerichte aanpak.

Beproefd en onorthodox

Om tot structurele resultaten te komen kiezen de gemeentelijke afdelingen én de beoogde andere samenwerkingspartners voor een mix van beproefde succesvolle instrumenten en een nieuwe en onorthodoxe manier van werken: niet (alleen) vanachter het bureau maar op diverse plaatsen in de wijk, goed afgestemde integrale dienstverlening voor alle doelgroepen, huisbezoeken in plaats van brieven, klanten worden zonodig letterlijk bij de hand genomen op weg naar een werkgever, jongeren die buiten zich buiten de ‘radar’ bevinden worden opgezocht en geholpen en waar nodig bij wijze van spreken ‘s ochtends per auto bij de werkgever afgeleverd. Recent opgedane ervaringen bij de sociale herovering in Oud-West worden ingezet en uitgebouwd. De nieuwe manier van werken wordt in dienstverlening- en coachingsconcept voor het actiecentrum geborgd.

Actiecentrum Hatert naar werk

De gemeente Nijmegen (afdelingen Werk en Inkomen, Zorg en Inkomen) CWI, UWV en het Interlokaal gaan in overleg en in samenspraak met anderen, een *Actiecentrum Hatert naar*

werk inrichten. De genoemde samenwerkingspartners zijn de belangrijkste uitvoerders en hoofdleveranciers van taakstellingen en personeel in het actiecentrum. Het is de bedoeling dat er ook een uitzendbureau in het actiecentrum gevestigd wordt. Het gaat hier om een voor Nederland uniek wijkgericht samenwerkingsverband van de drie grote publieke organisaties (Gemeente, CWI en UWV) en Interlokaal die gezamenlijk tekenen voor het realiseren van de genoemde doelstellingen. De samenwerkingspartners zien Hatert en de doelgroepen als hún wijk en hún gezamenlijke doelgroep. In concrete uitvoeringsplannen worden jaarlijks heldere taakstellingen en prestatieafspraken maken. Het dienstverleningsconcept wordt gekenmerkt door laagdrempeligheid en integraal, resultaat- en klantgericht werken. De partners staan garant voor laagdrempelige en voor alle doelgroepen goed toegankelijke dienstverlening. In het Actiecentrum wordt een *Informatiecentrum inburgering en (re)integratie* ingericht. Het gaat voorsnog om het inrichten van een *Actiecentrum Hatert naar werk* met ca. 15 medewerkers (exclusief Zorg en Inkomen en ondersteunend personeel) die samen met anderen de strijd aan gaan tegen werkloosheid en armoede in Hatert. Een deel van de kosten komt voor rekening van de samenwerkingspartners, het andere deel voor rekening van de wijkaanpak van het rijk. Concrete acties zullen onder meer zijn:

De strijd tegen de werkloosheid

Om van Hatert op het vlak van werkloosheid een gemiddelde prachtwijk te maken is het allereerst nodig om de actuele negatieve tendens van dit moment (van juni 2007) van minder snel dalende nww- en wwb-cijfers in Hatert ten opzichte van Nijmegen als geheel, om te buigen in de richting van gelijke procentuele daling. In cijfers: daling nww (niet werkende werkzoekenden) eerste helft 2007 in heel Nijmegen t.o.v. Hatert is -5,9% (stad) t.o.v. -3,7% (Hatert). Inzet van de samenwerkingspartners is om in een periode van *twee* jaar op een gelijk percentage te zitten. Stel dat het dalingspercentage voor Nijmegen als geheel op -5,9% blijft dan gaan we in Hatert voor het dalingspercentage van -3,7% (2007) via - 4,8% (2008) naar - 5,9% (2009). Om dit *tussendoel* te bereiken zullen verschillende preventieve en curatieve acties worden ingezet. Met nieuwe oriëntatieprogramma's en de introductie van een sluitende work-first-aanpak moet nieuwe instroom in verschillende uitkeringen zoveel mogelijk voorkomen worden. Iedereen uit Hatert die zich meldt voor een uitkering krijgt, als het actiecentrum goed operationeel is, op dat moment in principe werk aangeboden. Zo mogelijk regulier werk, zonodig gesubsidieerd werk. De zittende bestanden (nww, wwb, ww, wao, inburgeraars) zullen respectvol en actief benaderd worden voor reïntegratie, inburgering en activering. Jaarlijks zullen op basis van ambities en kansen, realistische in- en uitstroom taakstellingen worden geformuleerd. Op het vlak van inburgering zetten we in Hatert in op het versneld oproepen en intaken van alle potentiële inburgeraars (180 personen) zodat eind 2008* voor alle betrokkenen helder is of en welk traject ingezet zal worden. Het gaat in Hatert, en dat geldt voor de meeste activiteiten, om het *meer dan evenredig* inzetten van de verschillende (arbeidsmarkt)instrumenten, die bij elkaar opgeteld, leiden tot een inhaalslag op het vlak van evenredige werkloosheidscijfers. Meer uitstroom naar regulier werk, meer uitstroom naar reïntegratiebanen, meer uitstroom naar de sociale werkvoorziening en vrijwilligerswerk en meer uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap. Vanuit het actiecentrum zal bijgedragen worden aan het realiseren van kansen op het vlak van economische ontwikkeling en vergroting van werkgelegenheid. De mogelijkheden voor extra uitstroom naar en via participatiebanen zullen maximaal benut worden. We schenken in de strijd tegen werkloosheid ook aandacht aan nieuwe groepen zoals, werkenden en ouderen en aan groepen die nu bijna 'onzichtbaar' zijn zoals mensen in de bijstand zonder arbeidsplicht, WAO-ers en andere inwoners van Hatert. Sommige subdoelgroepen zijn gebaat bij een projectmatige aanpak. We gaan speciale programma's of projecten ontwikkelen voor autochtonen en allochtonen. De projecten en activiteiten bij het deelprogramma *Bevordering*

zelfstandig ondernemerschap richten zich op een bredere groep dan de uitkeringsgerechtigden. Werkenden die zich willen ontwikkelen in hun loopbaan kunnen een beroep doen op de expertise van het Actiecentrum. Op het vlak van fraudebestrijding blijven wij vasthouden aan het uitgangspunt: fraude wordt niet geduld! Prioriteit wordt gegeven aan signaalgestuurde fraudebestrijding onder jongeren en jongvolwassenen. Om de geformuleerde maatschappelijke effecten op het vlak van werkloosheidscijfers te realiseren -zie tussendoel (2009) en eindsituatie 'doorsnee wijk op vlak van werkloosheid' (2017/20019) - zijn voor 2008* op het vlak van oriëntatie, reïntegratie en werk, de onderstaande concepttaakstellingen geformuleerd:

Taakstellingen werkloosheidsbestrijding 2008*

-Aantal intakes, CTC's, ABC-metingen e.d.	500
-Aantal reïntegratietrajecten naar werk	200
-Uitstroom naar werk:	120

De strijd tegen de armoede

Hatert telt relatief veel mensen met een laag inkomen. Werk is de beste remedie tegen armoede. Daar waar werk niet mogelijk is kunnen gerichte acties terugdringen niet-gebruik inkomensondersteunende voorzieningen ingezet worden. Het Interlokaal zal in overleg met de samenwerkingspartners in Hatert in de tweede helft van 2008 de formulierenbrigade inzetten. De formulierenbrigade krijgt naast het afnemen van de inkomenscheck een aantal aanvullende taken. De brigade zal b.v. expliciet aandacht schenken aan het opsporen van laaggeletterdheid en het terugdringen niet-gebruik van voorzieningen in het kader van de wmo. Geconstateerde taalachterstanden bij allochtonen en mogelijk niet-gebruik van de wmo, worden gemeld bij het bureau inburgering dan wel het bureau voorzieningen wmo. Het betreffende bureau zal dan contact zoeken met de betreffende wijkbewoner. Indien nodig komt de wijkbewoner bij voorrang in aanmerking voor een inburgeringcursus. Valt de man of vrouw die moet inburgeren onder één van de vrijstellingen of accepteert hij/zij het aanbod niet, dan zal een taalaanbod in het kader van reïntegratie worden gedaan. In Hatert zullen we gaan werken met nieuwe vormen van publiek-private samenwerking op het vlak van schuldhulpverlening. Het bureau schuldhulpverlening zal samen met het Interlokaal nieuwe, passende, interculturele trajecten ontwikkelen en inzetten. De ketensamenwerking op het terrein van Zorg en Inkomen krijgt in Hatert een nieuwe impuls. Voor 2008 zijn op het vlak van armoedebestrijding de onderstaande concepttaakstellingen vastgesteld:

Taakstellingen armoedebestrijding 2008*

-Aantal inkomenchecks	150
-Aanvragen minimabeleid	1600
-Aantal interculturele schuldhulpverleningstrajecten	150

Samenwerking

De publieke samenwerkingspartners en Interlokaal zullen, daar waar dit zinvol en mogelijk is, expliciet de samenwerking zoeken met de wijk, met andere organisaties en met collegae van de andere projecten. In de wijk met o.a. ondernemers in Hatert rond het oplossen van hun personeelsvoorzieningsproblemen, met het bestuur en jongeren van Chill-Out rond het terugdringen jeugdwerkloosheid en met bewonersgroepen voor inspiratie en prioriteitstelling. Verder zoeken we expliciet contact met alle organisaties en instellingen die een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van de doelstellingen van Ongedeeld Hatert zoals Breed, ROC, HAN, Tandem, NIM, SWON, MEE e.a. in de werk- en zorgketen.

3d. Hatert ontmoet

De achtergrond:

Hatert is een moderne multiculturele wijk. Integratie van de verschillende bevolkingsgroepen werkt alleen als die groepen elkaar kunnen ontmoeten: op straat, in de winkel, op de sportclub, op school, het werk en in het wijkcentrum.

Ontmoeting is de manier om de wijk een 'eigen' en trots gevoel te geven; en om je veilig te kunnen voelen. Mensen leren elkaar kennen door elkaar tegen te komen. Ontmoeting is niet alleen voorbehouden aan de mensen die het wijkcentrum bezoeken, hun kinderen op de school in de wijk hebben zitten of samen sporten, maar aan een ieder die deel uitmaakt van de wijk Hatert: autochtoon, allochtoon, jong, oud, rijk en arm.

Maar voorop staat dat het belangrijk dat de zgn. 'ontmoetingsactiviteiten' uiteindelijk leiden tot het elkaar leren kennen; en vooral, dat de bewoners dit vanuit zichzelf willen, en ook gewoon doen. Elkaar bevragen op identiteit, interesses en achtergrond, maar elkaar ook kunnen en durven aanspreken indien er irritaties zijn of simpelweg als er onbekendheid bestaat met je eigen burens of wijkbewoners.

Doelgroep: de wijkbewoners

Doelen:

- Het bevorderen van participatie voor iedereen, actief burgerschap en contact tussen verschillende groepen in de wijk. Wij scheppen die voorwaarden die nodig zijn voor een goed sociaal klimaat in de wijk, waardoor ook wordt bereikt dat de betrokkenheid tussen kwetsbare en niet kwetsbare bewoners wordt vergroot.
- een aanbod aan fysieke voorzieningen dat toegankelijk is voor iedereen en maatwerk biedt voor de wijk

Wat gaan we doen?

1. Extra ondersteuning buurtactiviteiten en bewonersinitiatieven;

Bewoners hebben behoefte aan ondersteuning en begeleiding bij activiteiten die zij zelf willen ontplooien. Hierbij is het belangrijk aansluiting te zoeken bij de afzonderlijke groepen met hun eigen identiteit (allochtoon, autochtoon, jong, oud, gehandicapt, etc...) en in gesprek te raken over hoe je elkaars wereld beter kunt leren kennen.

2. Faciliteren van activiteiten in het wijkcentrum:

Er zijn diverse activiteiten in het wijkcentrum voor jongeren, ouderen, allochtoon en autochtoon. Er zijn diverse bewonersplatforms en verenigingen actief in de wijk. Iedere vereniging met zijn of haar unieke activiteiten. Om deze activiteiten te ondersteunen en uit te kunnen breiden wordt het wijkcentrum gemoderniseerd en vergroot.

Het is belangrijk dat de bewoners, en dus de gebruikers, kunnen meedenken over het ontwerp en de inrichting. Hierbij geldt het volgende motto: "de eigen identiteit blijft zichtbaar in een voor iedere wijkbewoner toegankelijk, multicultureel en multifunctioneel wijkcentrum". In het kader van exploitatie en beheer wordt onderzocht of er voldoende draagvlak is voor ruimere openingstijden.

Uitbreiding met een Grand café maakt het wijkcentrum klaar voor een meer informele ontmoetingsplek tussen wijkbewoners.

3. Intermediairen/ vrijwilligers integratiebevordering en ontmoeting (subsidie-aanvraag via 'Ruimte voor contact'):

Buurtinitiatieven, buurtgroeperingen, organisaties en instellingen willen graag een zo'n breed mogelijk bereik onder de bewoners van Hatert voor hun activiteiten en diensten. Vaak

worstelen zij met de vraag hoe zij meer specifieke groepen bewoners, zoals allochtonen wijkbewoners, moeten benaderen en bij hun activiteiten en diensten kunnen betrekken. Kernidee is om m.n. met allochtone wijkvrijwilligers een kadergroep te vormen die als doelstelling heeft zowel buurtinitiatieven en bewonersgroeperingen als organisaties en instellingen in de wijk te adviseren en als intermediair op te treden bij het werven en betrekken van allochtone wijkbewoners bij activiteiten en diensten. Daarnaast ontwikkelt deze kadergroep ook zelf activiteiten en projecten die tot doel hebben de integratie tussen wijkbewoners (allochtoon en autochtoon) te bevorderen. Het specifieke en positieve van dit project is dat het potentieel wat aanwezig is onder allochtone wijkbewoners ingezet wordt t.b.v. de wijk en de (autochtone) wijkbewoners.

4. Sport en ontmoeting: Op dit moment is voetbalvereniging SV Hatert gehuisvest op het sportpark Winkelsteegh. Door de excentrische ligging van dit park ten opzichte van de woonwijk is er geen natuurlijke loop van bewoners naar de vereniging. Er wordt beoogd het sportpark te verplaatsen in de richting van Hatert zelf waardoor er een betere binding met de wijk zal kunnen ontstaan.

Er wordt tevens voorgesteld om een soort ‘voorrangsregeling’ te ontwerpen waarbij de bewoners van de wijk voorrang hebben bij de huur van de nieuwe sporthal.

Hatert is daarnaast één van de 5 Nijmeegse wijken waar het concept Buurt-Onderwijs-Sport wordt toegepast. Voor verdere ontwikkeling en ondersteuning van vrijwilligers is de inzet van extra professioneel kader op verenigingsniveau een vereiste. Tevens professionals die in staat zijn om de BOS-partijen in Hatert aan en met elkaar te verbinden, sportnetwerkers.

5. Dinerservice/ eettafel: Vanuit de deelnemers/vrijwilligers van het OuderKind Centrum en de Boemerang (naschoolse activiteiten) is het idee om een voor iedereen toegankelijke en laagdrempelige dinerservice/eettafel in Hatert op te zetten. Afhankelijk van de opzet en beschikbare middelen zou dit op termijn uit kunnen groeien tot een buurtrestaurant. Na drie jaar zou de voorziening self-supporting kunnen worden.

Doelstelling:

- Het bieden van relatief goedkope maaltijden aan inwoners van Hatert met speciale aandacht voor kwetsbare doelgroepen (ouderen, mensen met weinig inkomen, e.d.).
- Daarmee het bieden van de mogelijkheid om elkaar in een gemoedelijke sfeer te ontmoeten; daarmee een bijdrage leverend om mensen uit hun sociaal isolement te halen.
- Buurtbewoners/vrijwilligers de mogelijkheid te bieden zich in te zetten voor bewoners in de wijk en ze de gelegenheid te bieden zich middels training en scholing te bekwamen zodat ook hun perspectief op de arbeidsmarkt vergroot wordt.

6. Wij verbreden de inspraak door wijkbewoners, samen met de wijkraden en platforms en de budgethoudende bewonersorganisatie, mee te laten adviseren over bewonersaanvragen.

7. Wij zetten extra in op het bevorderen van diversiteit van de bezoekers van het wijkcentrum en overige openbare gebouwen in de wijk. De activiteitencommissie wordt een afspiegeling van de wijk.

8. Jongeren en muziek: Er is behoefte aan een oefenruimte om muziek te kunnen maken. Hierbij wordt ook Stichting Pan benaderd en de Lindenberg betrokken. Jongeren hebben zelf aangegeven de muziek, en cultuur in z'n algemeenheid, te zien als een belangrijk bindmiddel tussen verschillende groepen (jongeren).

9. Cultuur en ontmoeting:

De Lindenberg heeft een scala aan activiteiten die gericht zijn op volwassenen en cultuur. Het aanbod van deze activiteiten is divers en zal ertoe moeten leiden dat meer mensen hun weg naar het wijkcentrum, OWS of zelfs de Chill Out zullen vinden. Denk hierbij aan muziek, beeldende kunst, theater, maar ook het voorlezen van boeken.

Daarnaast willen we gebruik maken van wijktheater. Onder begeleiding van professionals wordt er samen met de bewoners van Hatert een theaterstuk ontworpen. Dit wordt zowel in de wijk als buiten de wijk opgevoerd.

10. De bibliotheek: De bibliotheek biedt mogelijkheden voor met name lokale organisaties en personen om hun activiteiten en producten onder de aandacht te brengen: dmv het ophangen/neerleggen van posters en folders, het tentoonstellen van eigen gemaakte schilderijen, verzamelingen, het promoten (via tentoonstellingen) voor de eigen club of organisatie enz.

Daarnaast willen ze zelf een actievere betrokkenheid bij het organiseren van activiteiten binnen het wijkcentrum, zodat deze op elkaar kunnen worden afgestemd.

Tevens ziet de bibliotheek een rol voor zichzelf weggelegd als het gaat om het promoten van ontmoeting. Denk daarbij aan laagdrempelige koffieochtenden, leeskringen, het organiseren van lezingen en spreekuren.

Maar ook bij het aanbieden van cursussen op digitaal gebied kan de bibliotheek een goede ondersteuning bieden. In dit kader stelt de bibliotheek ook voor een gezamenlijke website op te zetten en te onderhouden.

11. Aantrekkelijker maken van de jeugdsoos Chill Out:

Jongeren hebben behoefte aan een eigentijdse ruimte waar ze hun activiteiten kunnen organiseren en uitvoeren. Het moet voor verschillende groepen jongeren aantrekkelijker worden elkaar te ontmoeten binnen en buiten de jeugdsoos.

3e. Integratie staat in Hatert centraal.

Naast de bovengenoemde 4 hoofdsporen vormt integratie in Hatert een uitermate belangrijk dwarsspoor dat de andere sporen steeds kruist. Wij merken hierbij op dat de door ons aangeboden inburgeringstrajecten per definitie duale trajecten zijn. Taal wordt altijd gecombineerd met of re-integratie of opvoedingsondersteuning of sociale activering of een (beperkte) scholing. Welke combinatie concreet wordt aangeboden is afhankelijk van de maatschappelijke positie van de inburgeraar. Daarnaast combineren wij de theorie met de praktijk. Daarbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld taalstages op werkvloeren, vrijwilligerswerk op scholen in buurtcentra enz. Bij “Jong Hatert” zetten we zwaar in op het erbij betrekken van zowel allochtone kinderen als hun ouders: bij de opvoedingsondersteuning, bij vroegsignalering en preventie, bij extra taalprogramma’s, bij activiteitenprogramma’s en bij de oudere jeugd: de begeleiding naar werk en scholing. Bij “Hatert thuis” zullen we oa. de werkmethode van de interventiemacht voor de aanpak van de problemen in de multiprobleemgezinnen afstemmen op de culturele achtergrond van de diverse culturen in de wijk.

Bij “Hatert werkt” schakelen we Interlokaal in om te zorgen dat ook de allochtone inwoners van de wijk bij dit onderdeel bereikt worden.

3f. Hatert veilig.

Naast de bovengenoemde 4 hoofdsporen vormt veiligheid in Hatert een uitermate belangrijk dwarsspoor dat de andere sporen steeds kruist.

Hatert is qua inwonertal een grote wijk met de daarbij behorende veiligheidsproblemen. Gewelddelicten spelen zich relatief vaak in woningen af en zijn vaak de excessen van burencollicten, huiselijk geweld en andere sociale problematiek. Geweld op straat komt minder vaak voor dan elders in Nijmegen.

De cijfers voor Hatert zijn qua veiligheid (Wijkmonitor en IVmonitor) niet zo slecht dat op 25% cijfermatige verbetering (uit A lijst) gekoerst kan worden. Voor de veiligheidscijfers Hatert formuleren we als doelstelling: te komen tot een Nijmeegs gemiddelde.

Wat gaan we doen:

1. Communicatie tussen bewoners en de andere veiligheids-stakeholders is een noodzakelijke voorwaarde om grip te krijgen/houden op veiligheidsvraagstukken. In Hatert is sinds 2006 een wijkveiligheidsplatform actief. Het veiligheidsplatform heeft tot doel de betrokkenheid van bewoners bij hun buurt en de zelfredzaamheid te vergroten. Onder voorzitterschap van een projectleider van de gemeente brengen de vaste vertegenwoordigers uit de wijk samen met de netwerker van politie alle hot-spots en hot-items op het terrein van de veiligheid in Hatert constant in kaart. Op alle onderwerpen worden zo mogelijk oplossingsrichtingen uitgewerkt en uitgezet. Dit overleg blijft centraal staan in onze aanpak.
2. Het college heeft kennis genomen van de wens om de capaciteit van de wijkagent in Hatert te vergroten en deelt die wens. Het is echter onduidelijk hoeveel wijkagenten aan de politieregio Gelderland Zuid zullen worden toegevoegd. Daarna zal het regionaal college beslissen over de verdeling van deze extra capaciteit over de verschillende gemeenten in onze regio. Het college van B&W zal zich er voor inspannen dat het resultaat van dit proces wordt dat er een extra wijkagent aan Hatert wordt toegevoegd.

3. De aanpak van probleemgezinnen/huishoudens - qua zorg of overlast - ligt op het snijvlak van veiligheid en zorg. Signalen vanuit ‘toezicht en handhaving (zonodig ook van belastingdienst en sociale recherche)’ moeten op een efficiënte wijze gekoppeld worden aan het overkoepelende netwerk dat we gaan opzetten om alle probleem-huishoudens in de wijk te benaderen en te begeleiden c.q. aan te pakken. Vanuit dat netwerk zullen alle betrokken panden bezocht worden door een gezinscoach en de regie op de zorg (op niveau van de organisaties en per huishouden) zal verbeterd worden (zie Hatert Thuis).

Als voorloper hierop is reeds een overleg opgezet tussen woonconsulenten van de corporaties, netwerker van politie, en gemeente, om probleemgezinnen in de wijk beter in kaart te brengen en per huishouden aanpakafspraken te maken.

4. De door de bewoners aangedragen fysieke tekortkomingen in het kader van veiligheid in de wijk zullen waar mogelijk worden aangepakt (herinrichting openbare ruimte, verlichting achterpaden, snoei overmatig groen, verkeerproblemen, etc.)

Instrumenten in studie (nader onderzoek op geschiktheid):

- Bewaking van de vele bouwprojecten in Hatert de komende jaren door Hatertse jongeren, gekoppeld aan opleiding naar een startkwalificatie in de bewakingsbranche.
- Buurt-/ Jongerenbemiddeling.
- Burenhulp
- Gedragscodes (op specifieke locatie als Cruijffcourt, bepaalde woningbouwcomplexen, jeugdthonk, wijkcentrum, etc).
- Dwang- en drangtrajecten voor jongeren die overlast of criminaliteit plegen, met resocialisatie en voorkómen van recidive als primaire doelen.
- Veiligheidshuizen (OM in de wijk, politie, toezicht, ed).

Verder vermeldenswaardig staand beleid (wat doen we al):

- Het stadsdeel Zuid, waar Hatert onderdeel vanuit maakt, kent sinds 2006 een stadsdeelveiligheidsplan waarin de gemeente samen met politie en welzijnswerk de meest urgente veiligheidsproblemen en bijbehorende doelen, maatregelen en financiën op stadsdeelniveau benoemd heeft. Als voorbeeld daarvan kan de pilot ‘aanpak hennepkwekerijen’ genoemd worden.
- Alle jongerengroepen in de wijk zijn met behulp de shortlistmethode in kaart gebracht. Voor elke groep is een aanpak geformuleerd. Eén groep daarvan wordt justitieel aangepakt.
- Stadsbreed zijn de afgelopen periode per wijk reeds trainingen ‘overlast en intimidatie’ voor alle werkers in de wijk georganiseerd.
- Daarnaast zullen binnenkort wijkgerichte trainingen ‘vroegsignalering radicalisering’ opgezet worden voor alle werkers in de wijk.

4. Begroting van kosten.

a. Periode 2002 - 2007: 1^e fase “Hatert onder pannen”.

- Bijdragen en investeringen voor “Hatert onder de pannen” door de gemeente: ca. 22 miljoen

b. Periode 2008 - 2011.

- Geraamde bijdragen en investeringen door de gemeente: ca. €65 miljoen voor o.a. armoedebestrijding, werk, inkomen, bijstand, onderwijs, wijkverbetering en een vernieuwd wijkcentrum ten behoeve van inwoners van Hatert.

- Geraamde bijdragen en investeringen door de corporaties: ca. €61 miljoen voor o.a. leefbaarheid en meer nog investeringen in nieuwbouw en onderhoud.

- Gevraagde bijdragen van minister Vogelaar ca. €25 miljoen, als volgt gespecificeerd:

* Hatert jong	€6.735.000,-
* Hatert thuis	€ 3.753.000,-
* Hatert werkt	€ 5.086.000,-
* Hatert ontmoet	€ 7.238.000,-
* Projectleiding/uitvoeringskosten	€ 1.685.000,-

Bijdrage voor integratie en veiligheid zijn in bovengenoemde posten versleuteld en worden waar mogelijk zichtbaar gemaakt in detailbegrotingen van een uitvoeringsplan.

c. Periode 2012 - 2017.

- Bijdragen en investeringen door de gemeente: pm

- Bijdragen en investeringen door de corporaties: pm

- Bijdragen en investeringen van andere partijen: pm

- Bijdragen en investeringen door het rijk: nog niet bekend